

СТАНОВИЩЕ

На доц. Мария Франц Калицин

Върху дисертационния труд на доц. д-р Баян Рейханова

на тема

Съвременната арабска проза: от неокласическото към постмодерното

За присъждане на научната степен „Доктор на науките”

по професионално направление 2.1. Филология (Арабска литература)

на Софийския университет „Св. Климент Охридски”

Доц. д-р Баян Рейханова е изграден специалист по арабски език и литература с многогодишна активна преподавателска дейност по тези дисциплини. Неизменният ѝ интерес, насочен към проблемите на арабската литература и култура, намира израз както в избора на теми на докторската ѝ дисертация и на хабилитационния ѝ труд, така и на респектиращия обем научни изследвания и доклади на международни форуми.

Представеният дисертационен труд е изграден върху огромен емпиричен материал и обобщава резултатите от усилията на авторката да проследи в детайли и теоретически да осмисли и класифицира етапите в развитието на съвременната арабска проза. Той се състои от Увод, три глави с подглави, заключение и библиография, в общ обем 313 страници. Така предложената структура е изключително добре обмислена и балансирана. Тя е позволила на авторката да представи отделните аспекти на многопластовата си тема в тяхната логическа взаимнообвързаност, което прави от дисертацията едно завършено монолитно изследване.

В увода, на базата на обстоен критичен преглед на най-значимите теоретични изследвания върху арабската художествена словестност, се

акцентира върху липсата на концептуално и цялостно изследване по въпроса и така се обосновава значимостта и актуалността на избраната тема на дисертацията. Пак там много синтезирано се извеждат обектът, предметът, географският и хронологичен обхват, целите, задачите, методологията и структурата на изследването. Един въпрос, който по мое мнение заслужаваше да бъде изведен пред скоби и по-задълбочено анализиран в увода, представляват основанията, позволили на авторката да обедини под общия знаменател „арабска проза“ наративната литература на 15 арабски държави, въпреки техните специфики и различен интензитет на протичащите в тях процеси.

I глава, сполучливо озаглавена „Възрожденска проза: по стъпките на другите“, разглежда ускореното развитие на арабската художествена проза през втората половина на XIX и първата половина на XX век. като резултат от своеобразната симбиоза между възраждането на класическите образци на средновековната арабска словесност и засиленото чуждо влияние, проявяващо се в преводи на знакови съчинения от западните и руската литератури и адаптация на жанровите им форми. Тезата на авторката е защитена и подкрепена от привеждането на впечатляващ обем заглавия и автори.

II глава е посветена на творчеството на арабските писатели обновители – представители на новелистичната школа и университетското поколение. Детайлно са разгледани и анализирани произведенията на онези автори, чието творчество в най-голяма степен е допринесло за формирането на арабската художествена проза от модерен тип с нейния по-широк жанрово-тематичен диапазон и адекватни на него повествователни техники.

Най-голяма тежест в дисертацията, по мое мнение, има III глава, посветена на общоарабския литературен процес, претърпял коренни промени

в най-ново време. Тук, на базата на задълбочени анализи се изследват жанровите трансформации на разказа през 60-те - 80-те години на ХХ и появата на нов тип психологизъм; изяснява се своеобразието на експерименталната проза в периода от втората половина на 60-те до първата половина на 90-те години на ХХ в., довела до разрушаване катоните на реалистическата литература и до засилване на художествената условност; разкрива се многообразието на художествените дискурси от края на ХХ-ти и началото на ХХІ в.

Заклучението на дисертацията е твърде кратко, но изчерпателно. То обобщава в сбита форма всички основни изводи на изследването.

Авторефератът е в обем от 59 стр. Съгласно изискванията, в него е аргументиран изборът на темата с нейния хронологичен и териториален обхват. В синтезиран вид са очертани целите, задачите и подобрите методи на изследване, основните акценти от съдържането на отделните глави, които същностно съответстват на изложените в дисертационния труд. Представени са и 7 публикации по темата на дисертацията. В „Справката” към автореферата коректно са изведени научните приноси на дисертацията, с които напълно съм съгласна.

Значимостта на разработената тема и общата ми оценка за рецензирания дисертационен труд като приносно, концептуално и изчерпателно научно изследване, ми дават основание като член на Научното жури да гласувам положително за присъждане на доц. Баян Рейханова научната степен “Доктор на науките” по професионалното направление 2.1. Филология (Арабска литература)

София 12 юни 2017 г.

Доц. Мария Калицин